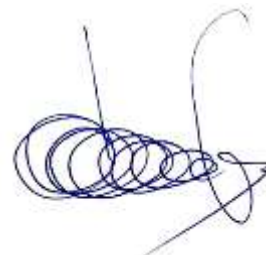

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Путято Геннадій Валерійович

УДК 351.82 : 330.562.39

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ
МЕЦЕНАТСТВА В УКРАЇНІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Дніпро – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ, Міністерство внутрішніх справ України.

Науковий керівник –

доктор юридичних наук, професор

Юнін Олександр Сергійович,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,

директор навчально-наукового інституту

заочного навчання та підвищення кваліфікації.

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, доцент

Дрозд Олексій Юрійович,

Національна академія внутрішніх справ,

начальник відділу докторантури та аспірантури;

кандидат юридичних наук, доцент

Максименко Наталія Володимирівна,

Льотна академія Національного авіаційного університету,

доцент кафедри права та правого забезпечення авіаційної діяльності.

Захист відбудеться 24 жовтня 2019 року об 11-00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 08.727.02 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ за адресою: 49000, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26.

З дисертацією можна ознайомитись у загальній бібліотеці Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26).

Автореферат розіслано 23 вересня 2019 року.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

В.С. Березняк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Нині дедалі виразніше постає тенденція до відродження та підтримки розвитку освіти, науки, національного мистецтва і культури. У контексті зазначеного увагу сучасних учених привертає меценатство як вид суспільно корисної діяльності. Саме через призму історії зародження меценатства виступає еволюція соціально-економічного, правового та культурного його становища, спрямованого на збереження і розвиток національного культурного надбання.

Останніми роками меценатська діяльність набуває дедалі більшого поширення, маючи свої риси та характерні особливості. У державних програмах соціального розвитку меценатській діяльності відведено місце важливого джерела недержавної підтримки культурного розвитку держави, оскільки, апелюючи світовою та вітчизняною практикою, сьогодні державної підтримки недостатньо для збереження та розвитку національного культурного надбання. Проте діяльність меценатів може вільно розвиватися в національному просторі лише тоді, коли на рівні держави та суспільства існують умови, які сприяють розвитку національного законодавства у сфері регулювання меценатської діяльності, введенню дієвих способів державного контролю для попередження виникнення шахрайства у досліджуваній сфері, отриманню різних способів (як морального, так і матеріального характеру) стимулювання меценатської діяльності.

З метою забезпечення, з одного боку, усіх необхідних умов для діяльності на належному рівні меценатів і меценатських організацій, а з іншого – проведення змістовної, чіткої та дієвої контрольно-наглядової політики за їх роботою, необхідно забезпечити належну якість нормативно-правовому підґрунтя. Особлива роль припадає на адміністративно-правові принципи і норми, через які мають бути встановлені конкретні та зрозумілі механізми, направлені на регулювання меценатських відносин, попередження проявів протиправних проступків і механізмів боротьби зі зловживаннями у сфері меценатської діяльності. Це необхідно для того, щоб гарантувати належний рівень прозорості та законності у діяльності меценатів та меценатських організацій, а також захищеності від зловживань і безпідставного втручання у їх роботу з боку представників влади.

Проблеми регулювання адміністративно-правових засад меценатства фактично не розглядалися як радянською наукою, так і під час становлення незалежності України. Досліджувана тема є й сьогодні мало вивченою науковцями, що зумовлює новизну та проблематичність обраного напрямку.

На актуальність проблеми державного регулювання меценатської діяльності вказують теоретичні дослідження та узагальнення як зарубіжних, так і вітчизняних вчених. Серед зарубіжних науковців слід виділити праці І. Жданової, М. Копчинської, Г. Сілласте, А. Скоча, Е. Лес. Окремі аспекти означеної проблеми були предметом наукових досліджень вітчизняних

учених-правознавців: В. Авер'янова, Д. Александрова, С. Алексєєва, О. Андрійка, М. Багмета, О. Бандурки, Д. Бахраха, Ю. Битяка, О. Безпалова, Я. Буздугана, І. Голосніченка, Г. Груби, Ю. Гузенка, С. Гусарова, С. Денисюка, Є. Додіна, О. Доніка, О. Дрозда, Л. Думи, Р. Калюжного, Р. Коваленко, О. Ковтуна, Т. Коломоєць, В. Колпакова, А. Комзюка, Х. Коновейчука, О. Кожушка, О. Кузьменка, Т. Курінної, О. Літвіна, І. Литвина, М. Лошицького, Д. Лук'янець, С. Матяж, Р. Мельник, О. Негодченка, В. Олефіра, В. Опришка, С. Ошєрова, Р. Сєрбина, О. Стрєльнікової, Ф. Ступака, І. Суровцевої, І. Тимошенка, М. Тищенка, В. Шкарупи, О. Юніна, О. Якуби та ін. Разом із тим у вітчизняній адміністративно-правовій літературі ці питання розглядаються фрагментарно, без комплексного підходу. Саме тому вдосконалення правового забезпечення діяльності меценатства в Україні наразі є назрілою темою дослідження.

Таким чином, необхідність окреслення принципів державної політики у сфері меценатства та природи адміністративно-правових засад діяльності меценатських організацій в Україні, вироблення шляхів їх удосконалення зумовлюють актуальність і важливість обраної теми наукового пошуку.

Незважаючи на винайдення шляхів попередження та боротьби зі зловживаннями у сфері меценатської діяльності, а також на розробку способів боротьби з останніми, сьогодні залишається розповсюдженою практика привласнення недоброчесними особами коштів під виглядом меценатської діяльності. Сучасні наукові доробки вивчення проблем державного регулювання меценатської діяльності є фрагментарними, хоча заслуговує на увагу дисертаційне дослідження С. Матяж «Розвиток державного регулювання меценатської діяльності в Україні» (Миколаїв, 2011). Зазначене дослідження має вагомє теоретико-прикладне значення для розвитку науки з державного управління, проте проблему адміністративно-правового механізму попередження та протидії зловживанням у сфері меценатської діяльності не вирішує. Також заслуговує на увагу дисертаційне дослідження В. Русских «Адміністративно-правові засади діяльності благодійних організацій» (Харків, 2016), присвяченє аналізу особливостей адміністративно-правових засад діяльності благодійних організацій, яє, проте, залишило поза увагою меценатські. У роботі Р. Сєрбіна «Публічно-правове адміністрування благодійництва в Україні» (Харків, 2016) досліджено особливості публічно-правового адміністрування благодійництва в Україні, при цьому меценатство розкрито фрагментарно.

Отже, дисертаційне дослідження є доцільним та таким, що розкриває актуальну тему меценатської діяльності в Україні, оскільки потребує закріплення на законодавчому рівні в окремому нормативно-правовому акті (авторський проект Закону України «Про меценатську діяльність» запропоновано у додатку). Також досить вагомим є дослідження питання попередження та запобігання проявам зловживанням, які вчиняються особами під видом меценатства, способи вирішення яких впливають на розвиток благодійної діяльності в Україні.

Зазначені обставини зумовлюють актуальність та вибір теми дисертації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до основних положень Національної стратегії сприяння розвитку громадського суспільства в Україні на 2016-2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 26 лютого 2016 року № 68/2016, Програми діяльності Кабінету Міністрів України «Послідовність. Ефективність. Відповідальність», схваленої Верховною Радою України 16.03.2004.

Дисертацію виконано в межах загальноуніверситетської наукової теми «Теоретико-методологічні та прикладні проблеми державотворення та правотворення в Україні» (державний реєстраційний номер 0118U100436).

Мета і задачі дослідження. *Мета* дисертаційної роботи полягає в тому, щоб на основі комплексного підходу, спираючись на проведений аналіз норм чинного законодавства, розгляд сучасної доктрини, виділення позитивного досвіду інших країн та визначення шляхів його впровадження, визначити теоретичні засади та особливості адміністративно-правового регулювання меценатської діяльності в Україні, окреслити способи її вдосконалення.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі основні *задачі*:

- узагальнити генезу становлення меценатства в Україні, виділивши його особливості;

- уточнити сутність поняття меценатства, розкрити його особливості та ознаки;

- проаналізувати концептуальні основи розвитку національного законодавства у сфері меценатства, встановити його системні недоліки;

- надати адміністративно-правову характеристику суб'єктам меценатства, виділивши прогалини в законодавстві та запропонувавши шляхи їх усунення;

- виокремити принципи державної політики у сфері меценатства;

- надати визначення та правову характеристику державного контролю й нагляду за діяльністю суб'єктів меценатської діяльності;

- запропонувати способи вдосконалення притягнення до адміністративної відповідальності за окремі порушення в сфері меценатства шляхом внесення доповнень до чинного законодавства;

- запропонувати механізми протидії випадкам порушення законодавства, яким урегульовано меценатство;

- на основі аналізу досвіду інших країн виробити конкретні пропозиції щодо вдосконалення положень національного законодавства.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері правового регулювання меценатства.

Предмет дослідження становлять адміністративно-правові засади меценатства в Україні.

Методи дослідження. Сукупність методів і прийомів наукового пізнання, які формують методологічне підґрунтя дослідження, складають

загальнотеоретичні та спеціально-наукові методи. Розкриття визначеної мети та задач, а також забезпечення достовірності знань, обґрунтування сформульованих висновків вимагало застосування комплексного підходу та використання різних наукових методів, зокрема: *діалектичний* використано при дослідженні теоретичних та нормотворчих положень у сфері адміністративно-правового регулювання меценатства в Україні (підрозділи 1.3, 2.1-2.3); *систематизації* – для виокремлення форм державного контролю та групування державних принципів у сфері меценатства (підрозділи 2.2, 2.3.), визначення напрямів удосконалення меценатства в Україні (підрозділи 1.3, 2.1.-2.3, 3.1.-3.3); *історико-правовий* – для дослідження походження та розвитку інституту меценатства в Україні (підрозділ 1.1.); *структурно-функціональний* – для вивчення організаційних засад правового регулювання діяльності меценатів та меценатських організацій (підрозділи 1.3, 2.1.-2.3, 3.1-3.3.); *порівняльно-правовий* – для порівняння правового регулювання діяльності меценатства в Україні та в основних країнах Європейського Союзу (підрозділ 3.3); *аналітичний* – для обґрунтування необхідності вдосконалення чинного законодавства у досліджуваній сфері (підрозділ 1.3); *аналізу, синтезу, індукції, дедуції* тощо – під час дослідження законодавчих та нормативних актів, аналітичних і статистичних матеріалів, державних концепцій, доктринних теорій, які входять до предмета дослідження (підрозділи 1.2, 1.3, 2.1-2.3, 3.1-3.3).

Науково-теоретичне підґрунтя дослідження становлять фундаментальні доктрини провідних науковців з мовознавства, філософії, теорії права та держави, історії держави та права України, адміністративного, податкового права, державного управління й інших галузевих правових наук, зокрема і зарубіжних дослідників.

Нормативною основою дисертації є: Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, закони та підзаконні нормативно-правові акти, зокрема: закони України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», «Про об'єднання громадян», Податковий кодекс України та КУпАП. Приділено увагу Національній стратегії сприяння розвитку громадського суспільства в Україні на 2016-2020 роки, затвердженій Указом Президента України від 26 лютого 2016 року № 68/2016, а також проектам закону «Про меценатство» від 22 вересня 2004 року, підготовленого народним депутатом М.Г. Баграєвим (№ 6176), та закону «Про меценатство», розробленого Міністерством культури і туризму України у 2007 році.

Інформаційну та емпіричну основу дослідження становлять: статистичні дані благодійних організацій за 2015-2018 рр.; звітність Державної фіскальної служби України щодо заповнення Додатка «Інформація щодо операцій з гуманітарною допомогою»; офіційні веб-сайти благодійних організацій, патрульної поліції м. Березані, Дніпра, Сєвєродонецька, Харкова у сфері співробітництва з благодійними організаціями; довідкові й енциклопедичні видання, політико-правова публіцистика; статистика запитів Google Trends.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що робота є одним із перших монографічних досліджень адміністративно-правових засад меценатства в Україні, направлена на розробку основних напрямів подальшого вдосконалення правового регулювання відносин у сфері меценатства. У результаті проведеного дослідження обґрунтовано низку пропозицій та положень, що містять елементи наукової новизни і мають теоретичне та практичне застосування, зокрема:

уперше:

- сформульовано диференціацію державного контролю у сфері меценатства відповідно до його суб'єктного складу, під яким слід розуміти форму поведінки останнього, спрямовану на виявлення реального стану суб'єктів меценатської діяльності, дотримання ними норм чинного законодавства у сфері меценатства з метою попередження, припинення протиправної поведінки та застосування засобів впливу у разі встановлення факту протиправних діянь;

- на основі проведеного аналізу проектів законів із врегулювання меценатських відносин з урахуванням їх упущень розроблено авторський проект закону про меценатство, де вперше визначено принципи меценатської діяльності, означено органи управління меценатськими організаціями, виділено їх правосуб'єктність, систематизовано та доповнено понятійний апарат у даній сфері;

- визначено чіткий алгоритм публічного збору благодійних пожертв із використанням скриньок для пожертв, дії якого передбачають узгодженість строків і місця проведення збору із місцевими органами самоврядування, встановленням чітких вимог до осіб, що здійснюють збір пожертв, до стану самої скриньки під час зібрання пожертв, процедуру виїмки зі скриньки коштів та їх перерахунку;

удосконалено:

- генезу інституту меценатства, в основу якої покладено особливості становлення за часів Римської імперії та часової лінійності розвитку суспільних відносин у сфері меценатства до сучасної України;

- сутність поняття меценатства як форми благодійності, що здійснюється суб'єктами благодійної діяльності усвідомлено, добровільно без наміру отримання прибутку, виражається через надання майнової, фінансової, організаційної або іншої підтримки набувачам цієї допомоги у сферах освіти та науки, культури і мистецтва, охорони культурної спадщини;

- розкрито особливості меценатства, до ознак якого віднесено такі: добровільність, безоплатна та безкорислива матеріальна, фінансова допомога; збереження, створення та поширення культурних цінностей у суспільстві, охорона культурної спадщини; допомога у розвитку творчих і духовних засад особистості; сприяння підвищенню престижу та ролі освітньо-культурної сфери діяльності;

- визначено концептуальні шляхи розвитку національного законодавства у сфері меценатства шляхом внесення змін і доповнень до: Кодексу України

про адміністративні правопорушення, Закону України «Про запобігання корупції» та Податкового кодексу України – у частині доповнення положень, які дозволятимуть притягувати до відповідальності за окремі порушення у сфері меценатства; Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» – у частинах, які сприятимуть протидії та попередженню порушень у меценатській діяльності;

– положення щодо класифікації принципів меценатської діяльності, надавши їх характеристику та згрупувавши у загальні, спеціальні (галузеві) та інституційні принципи;

дістало подальшого розвитку:

– перелік суб'єктів, які не можуть бути набувачами меценатської допомоги, виходячи з ознак та мети меценатської діяльності;

– запропоновані шляхи вдосконалення адміністративно-правових засад меценатства; виявлено можливі шляхи використання міжнародного досвіду в Україні.

Практичне значення одержаних результатів. Викладені в дисертації положення, висновки і пропозиції можуть бути використані у:

– науковій діяльності – основні положення та висновки дисертації можуть бути основою для подальшої розробки адміністративно-правових засад меценатства в Україні (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права від 19.03.2019);

– правотворчій діяльності – для вдосконалення Кодексу України про адміністративні правопорушення, Податкового кодексу України, законів України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», «Про об'єднання громадян», «Про запобігання корупції»; розроблено проект закону України «Про меценатство» (довідка Науково-дослідного інституту публічного права від 19.03.2019);

– практичній діяльності – використання одержаних результатів дозволить покращити практичну діяльність суб'єктів, що здійснюють державний контроль і нагляд у сфері меценатства та благодійництва в Україні;

– освітньому процесі – матеріали дисертації можуть використовуватись під час проведення занять з дисциплін «Адміністративне право та адміністративна відповідальність» і «Господарське право» (акт впровадження Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 14.02.2019).

Апробація результатів дисертації. Результати дослідження, його основні рекомендації й висновки оприлюднені на науково-практичних конференціях: «Правові та організаційні засади забезпечення державою правоохоронної функції» (м. Дніпро, 2016 р.), «Правові та організаційні засади забезпечення державою правоохоронної функції» (м. Дніпро, 2017 р.).

Публікації. Підсумкові результати, сформульовані у дослідженні, викладено у шести наукових працях, п'ять з яких опубліковані у наукових фахових виданнях України, одна – у зарубіжному науковому виданні, а також двох тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається з основної частини (вступу, трьох розділів, які містять дев'ять підрозділів, висновків), списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 186 сторінок, у т.ч. основного тексту – 140 сторінок. Список використаних джерел налічує 161 найменування та займає 15 сторінок. Додатки викладено на 11-и сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовується вибір теми, визначаються мета, задачі, об'єкт, предмет і методи дослідження, наукова новизна отриманих результатів, їх теоретична та практична значущість, апробація результатів дисертаційної роботи, формулюються наукові положення, які виносяться на захист.

Розділ 1 «Історія становлення та розвитку правових засад меценатства в Україні» складається з трьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Виникнення та розвиток меценатства в Україні»* розглянуто теоретичні основи становлення та розвитку правових засад даного інституту в Україні. Генезу меценатства в Україні умовно поділено на шість етапів.

Першим етапом виступає зародження цього поняття та явища, що припадає на період з часів існування Римської Держави до заснування Київської Русі у IX ст.

Другий етап розвитку меценатства разом із благодійністю віднесено до IX ст. – кінця XVI ст., часів існування Київської Русі, коли благодійність проявляється вже на суспільному рівні як соціальне явище.

Третій етап датується історичним періодом з другої половини XVI ст. до початку XVIII ст., під час якого спостерігається розвиток благодійної діяльності приватних осіб-меценатів. Серед видатних меценатів зазначеного часового етапу слід назвати рід Острозьких (Костянтин Іванович Острозький та його молодший син Костянтин (Василь)), Петра Конашевича-Сагайдачного, Петра Могили, Івана Мазепу, родину Розумовських, які сприяли розвитку освіти та культури в Україні.

Четвертий етап (XVIII-XIX ст.) відзначається розвитком меценатства та виникненням такого явища, як спонсорство у сферах культури та освіти, що здійснювалося з метою популяризації персони (спонсора) у суспільстві. Цей період знаменує найвищий розквіт діяльності нової української еліти, до якої належала передусім генеральна, полкова і сотенна старшина, державотворчі змагання якої визначили хід української історії XVIII ст., а смаки й уподобання забезпечили «золоту добу» українського мистецтва.

Значна активізація у наданні меценатської допомоги в культурній сфері припадає на період XIX – початку XX ст.ст., що зумовлює формування п'ятого етапу розвитку меценатства. Підвищення такої активності пояснюється низкою причин, зумовлених такими історичними явищами: відміна кріпацтва,

зародження та розвиток ринково-економічних відносин і господарства, зростання важкої промисловості.

Шостий етап починається у 1991 році з проголошенням України незалежною державою і триває дотепер.

У підрозділі 1.2 «*Поняття меценатства, його ознаки*» доведено, що меценатство є однією з форм благодійності, що здійснюється суб'єктами благодійної діяльності усвідомлено, добровільно, без наміру отримання прибутку, виражається через надання майнової, фінансової, організаційної або іншої підтримки набувачам цієї допомоги у сферах освіти та науки, культури і мистецтва, охорони культурної спадщини. Розкрито ознаки меценатської діяльності, до яких віднесено такі: безоплатна та безкорислива матеріальна, фінансова допомога, добровільність; охорона культурної спадщини, збереження, створення та поширення культурних цінностей у суспільстві; сприяння підвищенню престижу та ролі освітньо-культурної сфери діяльності; допомога у розвитку творчих і духовних засад особистості.

При аналізі суб'єктного складу меценатської діяльності виділено авторські дефініції «меценатські організації», «меценати» та доповнено перелік суб'єктів, які не можуть бути набувачами меценатської допомоги.

У контексті проведеного правового аналізу Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 05.07.2012, Проекту Закону України «Про меценатство», поданого до Верховної Ради 22.09.2004 народним депутатом М.Г. Баграєвим (№ 6176), з метою усунення протиріч із чинним законодавством запропоновано внести низку змін та доповнень.

У підрозділі 1.3 «*Правове регулювання меценатства в Україні*» проаналізовано норми чинного законодавства у сфері регулювання меценатських відносин. У результаті наголошено, що сьогодні в Україні відсутнє спеціальне законодавство щодо державного регулювання меценатства, що значною мірою стримує розвиток благодійної діяльності у сфері освіти, культури, мистецтва, науки і наукових досліджень. Наразі цю діяльність регламентує Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», який не відображає специфіку, предмет та напрямки меценатства, а отже останнє потребує регламентації в окремому нормативно-правовому акті.

На основі аналізу Проекту закону «Про меценатство» від 22 вересня 2004 р., поданого до Верховної Ради 22.09.2004 народним депутатом М.Г. Баграєвим (№ 6176), запропоновано авторський проект закону «Про меценатство», який сприятиме нормативно-правовому регулюванню меценатських відносин в Україні. Даний проект містить загальноправові положення, визначає суб'єктний склад та специфіку організації здійснення меценатської діяльності, перелік гарантій та принципів державної політики України щодо меценатської діяльності, порядок звітності меценатських організацій та прикінцеві положення.

Резюмовано, що необхідність прийняття Закону «Про меценатство» зумовлена важливістю меценатської діяльності для подальшого розвитку

культури, мистецтва, освіти і науки, що, у свою чергу, сприятиме подальшому розвитку даного правового інституту в Україні.

Розділ 2 «Правові особливості державного регулювання меценатства в Україні» складається з трьох підрозділів, де досліджено правові особливості державного регулювання меценатства, а також розкрито специфіку реалізації державного контролю та нагляду за меценатською діяльністю в Україні.

У підрозділі 2.1 *«Правове забезпечення діяльності суб'єктів меценатства в Україні»* проведено аналіз чинного законодавства щодо регулювання правовідносини серед суб'єктів меценатської діяльності, в результаті чого звернуто увагу на наявні законодавчі колізії, які гальмують розвиток меценатства в Україні.

На підставі аналізу особливостей правового забезпечення діяльності суб'єктів меценатства в Україні виділено ознаки, притаманні цим суб'єктам. Визначено, що першою ознакою є наявність правосуб'єктності. Розкриваючи характеристику цієї адміністративно-правової ознаки, з метою урегулювання кола осіб, які можуть бути засновниками та учасниками благодійних організацій, та можливості здійснення управління цим видом благодійної організації (ст. 12, 13 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»), запропоновано доповнити п. 4 ст. 13 цього Закону.

Другою ознакою виділено володіння потенційною можливістю реально брати участь в адміністративно-правових відносинах; третьою – зовнішня самостійність у реалізації своїх прав та обов'язків у сфері державного управління.

У підрозділі 2.2 *«Принципи державної політики щодо меценатства в Україні»* визначено цілі, пріоритетні завдання та принципи державної політики щодо меценатської діяльності в Україні.

Підкреслено, що основні ідеї державної політики у сфері меценатства ґрунтуються на створенні правових гарантій для вільного функціонування та розвитку меценатської й інших видів благодійної діяльності, захисті передбачених вітчизняним законодавством прав та інтересів суб'єктів меценатства.

У результаті запропоновано на законодавчому рівні закріпити згруповані автором принципи меценатської діяльності, виділивши: загальні, спеціальні (галузеві) та інституційні. До загальних запропоновано віднести принципи: відповідальності, розумності та верховенства права; інноваційності; принцип толерантності та демократичності. До спеціальних: усвідомленості та добровільності участі в меценатській діяльності; відкритості інформації; соціальної корисності; незалежності партнерів та прозорості у взаємовідносинах; консенсуальності у визначенні умов у договорі між меценатом та набувачем меценатської допомоги; публічності інформації щодо використання коштів меценатів; самостійності і незалежності від органів державної влади та місцевого самоврядування; безоплатності та неприбутковості; адресності у допомозі. До інституційних принципи: доброчесності, добросовісності, милосердя, автономності, філантропії,

територіальності, неупередженості

У підрозділі 2.3 «Державний контроль та нагляд у сфері меценатства» визначено, що під державним контролем слід розуміти форму поведінки уповноваженого суб'єкта, спрямовану на виявлення реального стану об'єкта контролю, дотримання норм чинного законодавства з метою попередження, припинення його протиправної поведінки та застосування засобів впливу у разі встановлення факту протиправних діянь. У результаті запропоновано авторське визначення державного контролю у сфері меценатської діяльності.

Запропоновано відповідно до суб'єктного складу диференціювати здійснення державного контролю у сфері меценатства, поділивши його на три групи: до першої віднесено контроль органів державної влади (Президент України, Уповноважений Верховної Ради України, депутатський контроль); до другої – органів виконавчої влади (Кабінет Міністрів України, центральні органи виконавчої влади та органів місцевого самоврядування); третю групу утворює внутрішній контроль, який проводять органи управління меценатськими організаціями та меценати.

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення адміністративно-правових засад меценатства» складається з трьох підрозділів, в яких висвітлено узагальнений позитивний досвід зарубіжних країн та особливості національних адміністративно-правових механізмів боротьби зі зловживаннями, які вчиняються особами під видом меценатства, в результаті чого виділено шляхи вдосконалення адміністративно-правових засад меценатства.

У підрозділі 3.1 «Адміністративна відповідальність у сфері меценатства» наголошено, що на законодавчому рівні в Україні сьогодні чітко не визначений порядок притягнення до адміністративної відповідальності суб'єктів меценатської діяльності. Інколи важко довести факт здійснення нецільового використання благодійних пожертв, оскільки визначення їх сфери благодійної діяльності здійснюється установчими документами цієї діяльності.

Виходячи з основних завдань та функцій, які покладені на органи Державної фіскальної служби України, цілком логічним є передбачити повноваження щодо складання протоколу працівниками даної служби про адміністративні правопорушення за несвоєчасне подання або неподання Звіту про використання доходів (прибутків) платником податку на прибуток (неприбуткової організації), доповнивши ст. 163-1 КУпАП частиною 5, та запропоновано її редакцію.

Для притягнення до адміністративної відповідальності за створення та діяльність фіктивних благодійних організацій, які використовують персональні дані, отримані через мережу Інтернет, осіб, які насправді потребують благодійної допомоги, запропоновано редакцію частини другої до ст. 186-5 КУпАП.

У підрозділі 3.2 «Механізми боротьби зі зловживаннями, які вчиняються особами під видом меценатства» проведено порівняльно-правове дослідження з метою визначення механізмів боротьби з даними видами

правопорушень у меценатській діяльності.

Зазначено, що сьогодні відсутніми є чіткі механізми боротьби зі зловживаннями та шахрайствами у меценатській та інших благодійній сферах. Акцентовано на необхідності встановлення правила проведення публічного збору коштів з використанням скриньок для пожертв. Виходячи з цього запропоновано авторську редакцію статті 7-2 «Особливості публічного збору благодійних пожертв із використанням скриньок для пожертв», яка має увійти до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

На основі аналізу чинного законодавства запропоновано внести зміни до нормативно-правових актів, доповнивши авторськими редакціями відповідні статті, а саме: ст. 133.4.3 Податкового кодексу України частиною 4; ст. 163-1 КУпАП, передбачивши адміністративну відповідальність щодо неподання, несвоєчасного подання звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, відсутності ведення бухгалтерського обліку.

У *підрозділі 3.3 «Удосконалення адміністративно-правових засад меценатства з урахуванням позитивного досвіду зарубіжних країн»* на основі аналізу міжнародної практики державного стимулювання розвитку меценатства виділено чотири механізми його розвитку, а саме: податкові пільги; формування іміджу престижності; фандрейзинг; відсоткова філантропія.

Наголошено, що для провадження міжнародної меценатської діяльності відповідно до європейських принципів така діяльність повинна здійснюватися відповідно до установчих документів організацій і в порядку, передбаченому законодавством України. Тому запропоновано доповнити Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» статтею «Здійснення міжнародної благодійної діяльності» та запропоновано її редакцію.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання щодо вдосконалення адміністративно-правових засад меценатства в Україні. Основні результати дисертаційного дослідження викладено у висновках, які зводяться до таких положень та пропозицій:

1. У результаті історико-правового аналізу становлення меценатства в Україні класифіковано й охарактеризовано шість етапів його розвитку та причини виникнення. Першим етапом є зародження поняття «меценат», який припадає на період з часів існування Римської Держави до заснування Київської Русі у IX ст.; другий етап слід віднести на IX ст. – кінець XVI ст., коли відбувається існування Київської Русі; з 80-х років XVI ст. до початку XVIII ст. триває третій етап, де починають засновуватися та діяти благодійні організації; у період з XVIII-XIX ст.ст. виділено четвертий етап, який знаменується виникненням такого явища, як спонсорство у сферах культури та освіти, що здійснювалося з метою популяризації своєї персони (спонсора) у

суспільстві; п'ятий етап (XIX – початок XX ст.) характеризується появою значної кількості меценатів; у 1991 році, після проголошення України незалежною державою, розпочався новий етап у становленні й розвитку меценатства.

Наголошено, що особливість меценатства полягає у тому, що воно являє собою вид недержавної діяльності, спрямованої на підтримку й стимулювання різного роду творчих ініціатив у галузі мистецтва, освіти й культури.

2. Доведено, що меценатство є формою благодійності, а предметом його є суспільні відносини, які виникають під час надання матеріальної, фінансової, організаційної, консультаційної та/або іншої підтримки меценатами набувачам меценатської допомоги. У результаті правового аналізу виділено ознаки меценатської діяльності, а саме: добровільність, безоплатна та безкорислива матеріальна, фінансова допомога; збереження, створення та поширення культурних цінностей у суспільстві, охорона культурної спадщини; допомога у розвитку творчих і духовних засад особистості; сприяння підвищенню престижу та ролі освітньо-культурної сфери діяльності. При аналізі суб'єктного складу меценатської діяльності виділено дефініції «меценатські організації», «меценати» та доповнено перелік суб'єктів, які не можуть бути набувачами меценатської допомоги.

3. На основі проведеного аналізу проектів законів «Про меценатство» (Проект закону «Про меценатство» від 22 вересня 2004 року, підготовлений народним депутатом М.Г. Баграєвим (№ 6176), та редакція Проекту закону «Про меценатство», розробленого Міністерством культури і туризму України у 2007 році), з урахуванням виявлених правових колізій у чинному законодавстві розроблено Проект закону України «Про меценатство». Наголошено, що запропонований законопроект сприятиме розвитку меценатства в Україні, відродженню його традицій, зросте меценатська підтримка культури, мистецтва, освіти і науки, що сприятиме кращому доступу населення до культурних цінностей, естетичному вихованню дітей і молоді, збереженню культурної спадщини, розвитку професійного мистецтва і мистецького аматорства, активізації наукових досліджень, зростанню творчого, інтелектуального потенціалу суспільства.

4. Аналізуючи правове забезпечення діяльності суб'єктів меценатства в Україні, виділено ознаки, притаманні цим суб'єктам, та надано їх повну адміністративно-правову характеристику, під час якої виявлено неточності щодо регламентації управління благодійними організаціями. У результаті запропоновано доповнити пункт 4 статті 13 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» таким реченням: «...Благодійний фонд може бути створено одним чи кількома засновниками, які не беруть участі в управлінні благодійною організацією...».

5. Концептуальні засади державної політики у сфері меценатства ґрунтуються на системі теоретично розроблених і законодавчо закріплених загальних принципів і пріоритетних напрямках розвитку меценатської діяльності в Україні. Досліджуючи основні напрями правових гарантій

функціонування та розвитку меценатської діяльності, запропоновано класифікацію принципів меценатської діяльності та надано їх характеристику. Зазначено, що меценатська діяльність ґрунтується на загальних, спеціальних (галузевих) та інституційних принципах.

До загальних принципів запропоновано віднести: відповідальність, розумність та верховенство права; інноваційність; принцип толерантності та демократичності.

До спеціальних – усвідомленість та добровільність участі в меценатській діяльності; відкритість інформації; соціальну корисність; незалежність партнерів та прозорість у взаємовідносинах; консенсуальність у визначенні умов у договорі між меценатом та набувачем меценатської допомоги; публічність інформації щодо використання коштів меценатів; самостійність і незалежність від органів державної влади та місцевого самоврядування; безоплатність та неприбутковість; адресність у допомозі.

Інституційними слід вважати: принципи доброчесності, добросовісності, милосердя, автономності, філантропії, територіальності, неупередженості.

6. Виходячи із дослідження сутності державного контролю, надано дефініцію контролю у меценатській діяльності, під яким слід розуміти форму поведінки уповноваженого суб'єкта, спрямовану на виявлення реального стану суб'єктів меценатської діяльності, дотримання ними норм чинного законодавства у сфері меценатства з метою попередження, припинення протиправної поведінки та застосування засобів впливу у разі встановлення факту протиправних діянь. Запропоновано диференціацію здійснення державного контролю у сфері меценатства та розкрито характеристику кожної групи. Першу групу становить контроль органів державної влади щодо меценатської діяльності, який складається з контролю Президента України, Уповноваженого Верховної Ради України, депутатського контролю. До другої групи державного контролю у сфері меценатської діяльності включено контроль органів виконавчої влади. Зазначена група складається з контролю Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Третю групу державного контролю становить внутрішній контроль, який проводять органи управління меценатськими організаціями та меценати.

7. Шляхом здійснення аналізу чинного законодавства розкрито особливості притягнення до адміністративної відповідальності за протиправні діяння у сфері меценатства. Наголошено, що на законодавчому рівні в Україні сьогодні чітко не визначений порядок притягнення як меценатських, так й інших видів благодійних організацій до адміністративної відповідальності. У зв'язку з цим запропоновано внести низку доповнень до чинного законодавства.

7.1. Для уникнення проявів випадків нецільового використання благодійних коштів запропоновано доповнити статтю 6 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» пунктом 8, виклавши його у такій редакції:

«... 8. У випадку нецільового використання благодійної пожертви / гранту або/й настання обставин, що унеможливають використання благодійної пожертви / гранту відповідно до визначених з благодійником або їх правонаступниками цілей, строків та порядку використання такої пожертви/гранту або її частини, невикористана за цільовим призначенням сума повертається благодійнику або його правонаступникам протягом 30 днів з моменту надання письмової вимоги благодійника або його правонаступника».

7.2. Запропоновано суб'єктний склад, на який поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції», викладеного у п. 5 ст. 3, доповнити частиною 4, виклавши у такій редакції:

«... 5) фізичні особи, які: ... входять до складу вищого органу управління, інших органів управління громадських об'єднань, інших неприбуткових організацій/установ, у тому числі їх працівники, які здійснюють діяльність, відповідно до установчих документів».

7.3. Виходячи з основних завдань та функцій, які покладені на органи Державної фіскальної служби України, цілком логічним є передбачити повноваження щодо складання протоколу працівниками даної служби про адміністративні правопорушення за несвоєчасне подання або неподання Звіту про використання доходів (прибутків) платником податку на прибуток (неприбуткової організації), доповнивши статтю 163-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення частиною 5 у такій редакції:

«... Складання протоколів про адміністративні правопорушення про несвоєчасне подання або неподання Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації здійснюють уповноважені на те посадові особи органів поліції та/або Державної фіскальної служби України».

7.4. Для притягнення до адміністративної відповідальності за створення та діяльність фіктивних благодійних організацій, які використовують персональні дані, отримані через мережу Інтернет, осіб, які насправді потребують благодійної допомоги, запропоновано доповнити статтю 186-5 Кодексу України про адміністративні правопорушення частиною другою, виклавши у такій редакції:

«... Керівництво об'єднанням громадян, а так само участь у діяльності таких об'єднань, яке не легалізувалося у встановленому законом порядку чи якому відмовлено у легалізації, але продовжує діяти з використанням мережі Інтернет, і діяльність якого направлена на заволодіння чужим майном чи придбання права на майно шляхом шахрайства, привласнення, сума якого не перевищує 0,2 неоподаткованого мінімуму доходів громадян, –

тягнуть за собою накладення штрафу від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

8. Наголошено, що сьогодні гостро постає проблема розробки способів ефективною протидії шахраям, які під виглядом меценатської діяльності вводять в оману громадян і використовують довіру суспільства з метою власної наживи. Боротьба та протидія зловживанням у сфері меценатства на законодавчому рівні

дозволять підвищити ефективність меценатства, сприятимуть встановленню європейських принципів підзвітності, прозорості та відкритості організацій громадянського суспільства та зміцненню довіри громадян до меценатських й інших видів благодійних організацій. У зв'язку з цим запропоновано авторські відповідні зміни та доповнення до нормативно-правових актів, а саме:

8.1. Доповнити Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» статтею 7-2, виклавши її у такій редакції:

«Стаття 7-2. Особливості публічного збору благодійних пожертв із використанням скриньок для пожертв

1. Публічний збір благодійних пожертв у формі готівкових коштів як у національній, так і в іноземній валюті, із використанням скриньки для пожертв здійснюється за узгодженням строків і місця проведення з місцевими органами самоврядування.

Забороняється проведення публічного збору благодійних пожертв із використанням скриньок для пожертв на проїзній частині дороги та у громадському транспорті.

2. Особа має право здійснювати публічний збір благодійних пожертв із використанням скриньок для пожертв виключно у разі наявності в неї документа, що посвідчує особу, примірника документа (опису), який створюється (оформляється) при опломбуванні такої скриньки представниками виконавчого комітету відповідної сільської, селищної, міської ради, а також інших документів, визначених статтею 7 цього Закону. Пломба має відповідати вимогам Державного стандарту України.

3. Опломбування скриньки для пожертв, а також перевірка цілісності скриньки та пломб на ній, розпломбування скриньки та виїмка коштів із неї здійснюється виключно в приміщенні органу місцевого самоврядування в присутності особи, яка здійснює публічний збір благодійних пожертв, або уповноваженого представника благодійної організації та уповноваженого представника виконавчого комітету відповідної сільської, селищної, міської ради. Розпломбування скриньки та виїмка суми коштів із неї фіксується відповідним актом, що засвідчує комісія незалежних спостерігачів у складі не менше ніж трьох осіб.

Після перерахунку зібраних за допомогою скриньки для пожертв готівкових коштів вони зараховуються на поточний рахунок благодійної організації, бенефіціара або його законного представника. У разі виявлення пошкодження пломб та/або скриньки для пожертв та/або порушення строків виїмки коштів уповноважений представник виконавчого комітету відповідної сільської, селищної, міської рад невідкладно повідомляє про це місцеві правоохоронні органи.

4. Виїмка коштів із скриньки має здійснюватися не пізніше наступного робочого дня відповідно до строків, обумовлених виконавчими комітетами відповідної сільської, селищної, міської рад.

У разі якщо публічний збір коштів здійснюється в приміщенні, виїмка коштів зі скриньки здійснюється у строки та у порядку, передбаченим

договором між власником (орендарем) даного приміщення та благодійною організацією чи особою, що здійснює публічний збір коштів, але не пізніше ніж через 90 днів після опломбування скриньки для пожертв.

5. Благодійна організація чи особа, що здійснює публічний збір коштів, протягом 10 робочих днів має розмістити Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації на сайті Державної фіскальної служби України».

8.2. Доповнити статтю 133.4.3 Податкового кодексу України частиною 4 такого змісту:

«... Поданий неприбутковою організацією звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації протягом 24 годин після його надходження оприлюднюється на офіційному сайті Державної фіскальної служби України».

8.3. Внести доповнення до статті 163-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення, передбачивши адміністративну відповідальність щодо неподання, несвоєчасного подання звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, відсутності ведення бухгалтерського обліку, виклавши її у такій редакції:

«Стаття 163-1. Порушення порядку ведення податкового та бухгалтерського обліку, надання аудиторських висновків, фінансових звітів

Відсутність податкового та бухгалтерського обліку, порушення керівниками та іншими посадовими особами підприємств, установ, організацій та неприбуткових (благодійних) організацій встановленого законом порядку ведення податкового та бухгалтерського обліку, у тому числі неподання або несвоєчасне подання аудиторських висновків, фінансових звітів, подання яких передбачено законами України, –

тягне за собою накладення штрафу у розмірі від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

9. На основі аналізу міжнародної практики державного стимулювання розвитку меценатства виділено чотири механізми його розвитку, а саме: податкові пільги; формування іміджу престижності; фандрейзинг; відсоткова філантропія. Наголошено, що для провадження міжнародної меценатської діяльності відповідно до європейських принципів така діяльність повинна здійснюватися відповідно до установчих документів таких організацій й у порядку, передбаченому законодавством України. Тому запропоновано доповнити Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» статтею такої редакції:

«Здійснення міжнародної благодійної діяльності

1. Міжнародна благодійна діяльність здійснюється учасниками цієї діяльності в порядку, встановленому законодавством України і міжнародними договорами України.

2. Міжнародна благодійна діяльність здійснюється шляхом участі в міжнародних благодійних проектах, участі в роботі міжнародних благодійних

організацій, взаємодії із закордонними партнерами у відповідній сфері добродійної діяльності, а також у будь-якій іншій формі, прийнятій в міжнародній практиці й такій, що не суперечить законодавству України, нормам і принципам міжнародного права.

3. Благодійна організація вправі відкривати рахунки в установах банків інших держав відповідно до законодавства України.

4. Благодійна організація має право на одержання благодійних пожертвувань, грантів та інших видів благодійної діяльності від іноземців, осіб без громадянства, а також від іноземних і міжнародних організацій.

5. Іноземці, особи без громадянства, а також іноземні і міжнародні благодійні організації мають право на здійснення благодійної діяльності на території України в порядку, установленому законодавством України і міжнародними договорами України».

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Путято Г.В. Державний контроль та нагляд за меценатською діяльністю: адміністративно-правовий аналіз. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2016. Випуск 40. Т. 3. С. 121-125.

2. Путято Г.В. Правова природа принципів державної політики меценатства в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Випуск 1. Том 2. С. 127-131.

3. Путято Г.В. Історико-правовий аналіз виникнення та розвитку меценатства в Україні. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 2. С. 114-122.

4. Путято Г.В. Теоретико-правовий аналіз визначення інституту меценатства. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 160-166.

5. Путято Г.В. Деятельность субъектов меценатства в Украине: административно-правовая характеристика. *Право и политика*. 2018. № 1. С. 124-128.

6. Путято Г.В. Проблеми правого регулювання меценатства в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2018. Випуск 50. Т. 4. С. 84-89.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Путято Г.В. Меценатська діяльність в Україні: правові механізми. *Правові та організаційні засади забезпечення державою правоохоронної функції: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 27 травня 2016 р.)*.

Дніпро: Дніпропетровський держ. ун-т внутр. справ, 2016. С. 231-233.

8. Путятю Г.В. Відповідальність у сфері меценатської діяльності. *Правові та організаційні засади забезпечення державною правоохоронної функції: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конференції (Дніпро, 30 травня 2017 р.)*. Дніпро: Дніпропетровський держ. ун-т внутр. справ, 2017. С. 128-130.

АНОТАЦІЯ

Путятю Г.В. Адміністративно-правові засади меценатства в Україні. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України, Дніпро, 2019.

Дисертацію присвячено аналізу теоретичних засад, механізму правового регулювання відносин у сфері меценатської діяльності в Україні. В роботі досліджено етимологію поняття «меценатство». Уточнено генезу інституту меценатства, в результаті чого виділено шість етапів його розвитку та становлення в Україні.

Уточнено понятійний апарат «меценатство», «меценатські організації», «меценати» та доповнено перелік суб'єктів, які не можуть бути набувачами меценатської допомоги. Виділено ознаки меценатської діяльності.

Обґрунтовано доцільність прийняття спеціального закону, який має здійснювати регулювання відносин у сфері меценатства, що позитивно впливатиме на розвиток благодійної діяльності у сфері освіти, культури, мистецтва, науки і наукових досліджень. На основі аналізу Проекту закону «Про меценатство» від 22 вересня 2004 року, поданого до Верховної Ради 22.09.2004 народним депутатом М.Г. Баграєвим (№ 6176), запропоновано авторський проект закону «Про меценатство» (додаток А), який сприятиме нормативно-правовому регулюванню меценатських відносин в Україні.

На підставі аналізу особливостей правового забезпечення діяльності суб'єктів меценатства в Україні виділено ознаки, притаманні цим суб'єктам.

Визначено, що державною політикою у сфері меценатства слід вважати курс органів державної влади, направлений на реалізацію завдань та цілей щодо розвитку культури, мистецтва, науки та освіти в Україні. У результаті запропоновано на законодавчому рівні закріпити авторські принципи меценатської діяльності, а саме: загальні, спеціальні (галузеві) та інституційні.

Визначено дефініцію контролю у меценатській діяльності, під якою слід розуміти форму поведінки уповноваженого суб'єкта, спрямовану на виявлення реального стану суб'єктів меценатської діяльності, дотримання ними норм чинного законодавства у сфері меценатства з метою попередження, припинення протиправної поведінки та застосування засобів впливу у разі

встановлення факту протиправних діянь. Запропоновано відповідно до суб'єктного складу диференціювати здійснення державного контролю у сфері меценатства, поділивши його на групи.

Узагальнено позитивний досвід зарубіжних країн та особливості національних адміністративно-правових механізмів боротьби зі зловживаннями, які вчиняються особами під видом меценатства, в результаті чого виділено шляхи вдосконалення адміністративно-правових засад меценатства.

З метою уникнення проявів шахрайства, випадків нецільового використання благодійних коштів та з метою запобігання та попередження вчинення інших правопорушень у сфері меценатської діяльності запропоновано внести низку змін до чинного законодавства.

На основі аналізу міжнародної практики державного стимулювання розвитку меценатства виділено чотири механізми його розвитку

Розроблено низку пропозицій і рекомендацій, спрямованих на удосконалення правового регулювання відносин у сфері меценатства.

Ключові слова: меценатство, благодійна діяльність, суб'єкти меценатства, правовий механізм, державний контроль, нагляд, державна політика, шахрайство, зловживання особами у меценатській діяльності, міжнародна практика, адміністративна відповідальність.

SUMMARY

Putyato G.V. Legal and Administrative Principles of Patronage in Ukraine. – *The manuscript.*

The dissertation for Scientific Degree of Candidate of Legal Sciences in Specialty 12.00.07 – Administrative Law and Process; Finance Law; Information Law. – Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Dnipro, 2019.

The dissertation is dedicated to the analysis of theoretical frameworks and to the mechanism of legal regulation of relations in the field of philanthropic activity in Ukraine. Also it is investigated the etymology of the concept of "patronage" in the thesis. The Genesis of the Institute of Patronage is clarified, resulting in allocated of six stages of its development and formation in Ukraine.

It is refined the conceptual apparatus "philanthropists", "philanthropic organizations", "philanthropists" and it is added the list of unsubs which couldn't be procured by philanthropic assistance. It is highlighted the signs of patronage activity.

It is substantiated the expediency of adopting a special law, which should regulate relations in the sphere of philanthropy, which would have a beneficial effect for the development of charitable activity in the sphere of education, culture, art, science and scientific researches. On the basis of the analysis of the Draft Law «On Patronage» of September 22, which was submitted to the Supreme Council on

September 22, 2004 by the M.P. Bagraev (No. 6176), it was proposed the author's Draft Law "On Patronage" (Appendix A), which will contribute to the legal regulation of patronage relations in Ukraine.

Based on the analysis of specificities of legal support of the activity of the subjects of patronage in Ukraine, it is distinguished the features which inherent to these entities.

It is determined that the state policy in the sphere of patronage should be considered as a course of state authorities aimed at implementing the tasks and goals for the development of culture, art, science and education in Ukraine. As a result, it is proposed to consolidate at the legislative level the proposed copyright principles of patronage, as follows: general, special (sectoral) and institutional.

It is determined the definition of control in philanthropic activity. It should be understood as the form of behavior of the authorized subject, aimed at revealing the real state of the subjects of philanthropic activity, compliance with the norms of the current legislation in the sphere of philanthropy with the purpose of prevention, termination of illegal behavior and use of means of influence in case of establishing the fact of wrongdoing. It proposes to differentiate the exercise of state control in the sphere of philanthropy according to the subject composition, dividing it into groups.

It generalizes the positive experience of foreign countries and peculiarities of national administrative and legal mechanisms of combating abuses committed by persons under the auspices of patronage, resulting in the identification of ways to improve the administrative and legal foundations of patronage.

To prevent fraud or instances of misuse of charitable funds and to prevent and avoid the commission of other offenses in the field of patronage, a number of amendments to the current legislation is proposed.

Considerable attention is paid to the development of the volunteer movement. Namely, to volunteers who are included in the Register of ATO Volunteers, and to other volunteers-physical persons, or assistance which provided to expatriates from the Autonomous Republic of Crimea, ATO zones or directly to ATO participants who are not foreseen by Article 1 of the Law of Ukraine «About Volunteer Activity» and do not use a tax rebate. To correct the gap, it is proposed to amend the Tax Code of Ukraine.

Based on the analysis of the European practice of State promote development of patronage development, four mechanisms of its patronage development are identified.

A number of proposals and recommendations developed and aiming at improving the legal regulation of patronage relations.

Keywords: philanthropy, charitable activity, unsubs of philanthropy, legal mechanism, state control, supervision, public policy, fraud, abuse of persons in patronage activity, European practice, administrative responsibility.